

OTÁZKY A ODPOVĚDI, KONZULTAČNÍ DNY PRO OSPOD 12.03.2024 A 14.03.2024

1. Rozsah a délka spolupráce OSPOD a čerstvě zletilého v trestním řízení a prodloužení ústavní výchovy po 18 roku věku

Dle § 2 odst.1 zákona č.359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, se pro účely tohoto zákona dítětem rozumí nezletilá osoba, tedy po 18 roce věku již zletilý nespadá pod vedení OSPOD, nýbrž kurátora pro dospělé. Je zde ovšem možný postup v případě, kdy čerstvě zletilý spáchal protiprávní čin ještě před dovršením zletilosti a OSPOD je kontaktován Policií ČR až po datu dosažení zletilosti pachatele: pokud ještě tehdy nezletilého OSPOD vedl v evidenci, po zletilosti ho ve spolupráci s kurátorem pro dospělé stále hodnotí jako osobu zvláště znevýhodněnou (mentálně, sociálně apod.), a všechny strany na spolupráci souhlasí, může se OSPOD účastnit jednání v rámci trestního řízení jako podpůrná osoba čerstvě zletilého. V tomto případě ale již není vedena žádná spisová dokumentace.

V případě, že OSPOD vedl čerstvě zletilého v evidenci, ale některá ze stran nemá zájem o spolupráci, může OSPOD zaslat příslušným institucím zprávu shrnující jeho spolupráci s tehdy nezletilým. V případě, že OSPOD čerstvě zletilého nevedl v evidenci a z úřední činnosti jej nezná, zašle toto sdělení příslušným institucím.

Prodlužování ústavní výchovy po 18. roce věku klienta již nespadá do pravomoci OSPOD, ze strany OSPOD nejsou tedy ani řešeny dovolenky (více viz metodické stanovisko Mgr. Adama Křístka z Ministerstva práce a sociálních věcí o prodlužování ústavní výchovy, dostupné <https://www.epravo.cz/top/clanky/prodlouzeni-ustavni-vychovy-96533.html>). Ve spolupráci s kurátorem pro dospělé (na bázi dobrovolnosti klienta) a příslušným zařízením může čerstvě zletilý zůstat v zařízení uzavřením smlouvy. Pobyt mladého dospělého v zařízení pro výkon ústavní výchovy by měl podléhat již pouze pravidlům zařízení ústavní výchovy.

2. Jaký je správný způsob zjišťování aktuálně volných míst v ústavech pro pobyt nezletilého ve výchovném ústavu? Další záležitostí je, že kromě několika zařízení ostatní odmítají vyhovět a rezervovat místo pro případné umístění na základě rozhodnutí soudu.

Na základě potvrzení ze strany odboru školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje v případě, kdy OSPOD zjišťuje aktuální kapacitu ústavních zařízení (zejména výchovných ústavů) pro umístění dítěte, je nyní možné pro zjednodušení a zrychlení postupu obracet se i na Diagnostický ústav Hlinky 140, Brno, který může zprostředkovat konkrétnější informace o aktuální kapacitě ústavních zařízení v JMK. V praxi ale lze nadále využívat i způsob, kdy OSPOD sám volá o zjištění kapacity přímo příslušnému zařízení. Současně připomínáme možnost využívat průběžně aktualizovanou databázi ústavních zařízení [MŠMT - Databáze ústavní výchovy \(msmt.cz\)](https://msmt.cz), kde jsou uvedeny kapacity ústavních zařízení v celé České republice.

Rezervace místa pro nezletilého v příslušném zařízení ústavní výchovy není standardním postupem, který by byl vymahatelný, v praxi však záleží na přístupu příslušného zařízení ústavní výchovy. Případná žádost o odložený účinek rozhodnutí příslušného soudu v případě umístění nezletilého do zařízení pro výkon ústavní výchovy až bude volná kapacita není v agendě sociálně-právní ochrany dětí přípustná.

3. Jakým pravidlem se řídí vkládání dokumentů do zvláštní složky P/Om (dále jen "P/Om")?

Je třeba uvážit, který dokument s citlivými informacemi bude do P/Om vložen, jelikož P/Om je poté přístupná pouze velmi úzkému okruhu oprávněných dle ustanovení § 55 odst. 5 ZSPOD. Proto je vhodné do P/Om vkládat pouze dokumenty, které obsahují citlivé informace, které zůstanou pouze OSPOD a nebudou dále sdíleny. V případě, že budou informace z utajovaných dokumentů vložené v P/Om sdíleny např. ve zprávách soudu nebo Policii České republiky, dojde k popření významu složky, jelikož zprávy pro další instituce mohou nalézt rodiče při nahlížení do spisu jiných institucí. Je třeba doplnit informaci, že dokumenty s citlivými informacemi vložené do spisové dokumentace Om mohou být vyloučeny z nahlížení rodičům usnesením. O dokumentu, který byl vložen do zvláštní složky je třeba učinit o tomto záznam ve spise Om (stručné údaje o tom, čeho se dokument týká a z jakého důvodu byl do zvláštní složky umístěn, viz Směrnice MPSV 2013 čl.8, odst. 5).

Individuálně byly řešeny případy v rámci zaslaných kazuistik s dotčenými OSPOD.

za KrÚ zapsali: Mgr. Jurkovský, Mgr. Juryšek, Mgr. Odrážková, Mgr. Rousová, Mgr. Starostová, Mgr. Vavřínová